

TOVERI

LÄNNEN SUOMALAISEN TYÖVÄESTÖN ÄÄNENKANNATTAJA

TORSTAINA, TUKOK. 20 P.—THURSDAY, MAY 20

1920.—KOLMASTOISTA VUOSIKERTA.—VOL. XIII

No. 118

KAKSITOISTA SURMATTU SALAPOLISIEN JA TYÖLÄISTEN VÄLISESSÄ TAISTELUSSA

Taistelu aiheutui Matteawanin kaivoskylässä W. Virginian, kun kaivospoliisit häätivät työläisten perheitä asunnoista. Seitsemän hurrtaa surmaantui. — Kaivos-töyläiset aseistautuneet.

Matteawan, W. Va., 19 p. toukok. — Kaksitoista miestä surmattiin ja kolme haavottui vaikeasti täällä myöhään iltapäivällä käydyssä taistelussa, johon ottivat osaa yhdellä puolella kaivostöyläiset ja poliisit ja toisella puolella kaivostöyläisten yksityiset salapoliisit. Poliisi antaa seuraavan listan surmatuista: Pormestari Capel Testerman; L. C. Feltz, H. E. Powell, A. J. Hooker, J. W. Ferguson, L. M. Brown ja C. B. Cunningham, kaikki yksityisiä salapoliiseja; James Mullen, Patrick Kinley, William Rohner ja Isaac Bluer, kaivostöyläisiä. Haavottuneet ovat: Samuel Artie, Baldwin ja James Chambers.

Äärimmäisen kiihtynyt mielenhallitus ampumisen jälkeen, mutta kylä muuttui hiljaiseksi, kun saapui tieto Charlestonista, että valtion koko ratsupoliisiarmeija oli määrätty tulemaan tänne ja että kaksi kompaniaa jalkaväkeä saapuisi päivän valjesta.

Ristiriitaisia kertomuksia on liikkeellä taistelun syistä. Poliisi selittää, että joukko yksityisiä salapoliiseja saapui Williamsonista tänä aamuna uloshäätämään Stone Mountain Mining Co:n hökkeleitä erottettuja kaivostöyläisten perheitä. Kuusi perhettä oli uloshäädetty, kun pormestari Testerman lähestyi Feltziä, salapolisiin johtajaa, ja vaati selitystä millä valtuuksilla häätötoimenpiteisiin oli ryhdytty ja millä valtuuksilla salapoliisit olivat vanginneet yhden kaivostöyläistä.

Heidän keskustelussaan, kertoi poliisi, ampui Feltz takkinsa taskusta pormestari Testermanin. Melkein samassa silmänräpäyksessä surmasi Matteawanin poliisipäällikkö "Sid" Hadfield salapoliisi Feltzin. Silloin muuttui ampuminen yleiseksi ja suuri joukko miehiä yhtyi ottelemaan.

Roanoke, W. Va., 19 p. toukok. — Matteawanissa, W. Va., on muodostunut 300 kaivostöyläistä kättävä kaarti, joka tutkii kaikki paikkakunnalle saapuvat junat, etsien yksityisiä salapoliiseja, tiedotetaan tänne yksityisen salapoliisitoimiston pääkorterista.

Thomas Feltz, L. C. Feltzin veli, on matkalla Matteawanin mukanaan suuri joukko erikoispoliiseja, ryhtyäkseen taisteluun aseistuneiden kaivostöyläisten kanssa.

Matteawan, W. Va., 20 p. toukok. (Viime tieto) — Vähintään kymmenen tapettua ja useita haavoitettua illalla tapahtuneissa yksityisten salapolisiin ja kaivostöyläisten välisessä taistelussa. Kaikki oli hiljasta tänään valtion sotamiesten saavuttua paikkakunnalle. Taistelu aiheutui kun yksityiset salapoliisit olivat uloshäätämässä kaivostöyläisten perheitä. Seitsemän salapolisiin, pormestari Testerman ja kaksi kaivostöyläistä tapettiin.

Lahtareille aseita ja ammuksia Saksasta

Lontoon "Daily Heraldin" kirjeenvaihtaja Griffin Barry sähkötti Helsingistä seuraavaa mielenkiintoista tietoa: Helsinki, huhtik. 24 p. — Kaksi saksalaista laivaa, "Burgomeister" ja "Baltic" ovat saapuneet Helsingin satamaan. Kummankin laivan lastina on kiivareita ja ampumatarvikkeita Suomen lahtarikaartilaisille (n. s. suojeluskunnille). Olen kuullut Englannin viranomaisten protesteeranneen. Arvellaan Suomen hallituksen seurantaa lahtarikaartien olevan hallituksesta riippumattomia järjestöjä. Samaan aikaan saapuu tietoja Suomen ja Venäjän rauhaneuvottelujen keskeytyksestä.

SUHTEIDEN AVAAMINEN VIVÄSTYY

Kauppasuhteiden avaaminen Venäjän kanssa riippuu ententen päätöksestä

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., May 20, 1920, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)
Köpenhamina, toukok. 20 p. — Neuvottelut Venäjän kauppa-komissionierin Krassinin ja tanskalaisen komitean välillä ovat edelleen käynnissä, mutta lopullisten päätösten teko on lykätty siihen saakka kunnes ententen ja Saksan välinen konferenssi on pidetty Spa'ssa, Belgiassa, siellä kun odotetaan tehtävän tärkeitä päätöksiä, eikä ole niinmuotoisin suotavaa, että täällä tehtäisiin lopullisia päätöksiä ennen tuota konferenssia. Spa'n konferenssista odotetaan tulevan edustajia tänne lopullisesti neuvottelemaan Venäjän edustajien kanssa kauppasuhteiden avaamisesta Venäjän kanssa.

Krassin itse ei tulekaan menemään Lontooseen, vaan sen sijaan matkustavat sinne hänen lähetystönsä jäsenet Nogin ja Rosowski, jotka tulevat pitämään neuvotteluja Englannin hallituksen edustajien kanssa.

Litvinoffia vaaditaan poistumaan Tanskasta.
Maxim Litvinoffin täällä olo alkaa saada rauhottomuutta aikaan yleisön keskuudessa. Vanhoilliset lehdet sanovat hänen suorittaneen tehtävänsä loppuun täällä jo pitkä aika sitte ja ne vaativat uutta hallitusta selottamaan, miksi hän on edelleen täällä. "Hamburger Fremdenblattin" Köpenhaminan-kirjeenvaihtaja sanoo Litvinoffin olevan keski-Euroopassa toimivan suuren propagandaa- ja vakolijärjestön johtajana ja sanoo järjestöllä olevan päätoimiston Köpenhaminassa. Tuopaljastus on herättänyt suurta huomiota tässä kaupungissa, missä Litvinoff ei ole milloinkaan nauttanut kansan suosiota ja missä hän on ollut entistään vähemmän suosittu sen jälkeen kun täällä oli yleislakko ja nykyinen merimiesten lakko alkoi.

Useat lehdet syyttävät Litvinoffia siitä, että hän olisi ollut johtajana äskeisissä työselkkauksissa ja pidetään mahdollisena, että lyhyen ajan kuluttua häntä pyydetään poistumaan Tanskasta, missä hänen ei haluta enään piemmittä viipyvän, olletikaan nyt kun Englanti on antanut tietää, että se ei tahdo olla missään tekemisissä hänen kanssaan. Ei ole vielä lopullisesti päätetty milloin ja miten hän tulee lähtemään, mutta uuden hallituksen sanotaan koettavan saada hänet poistumaan Tanskasta niin pian kuin mahdollista.

SEATTLEN POLIISIPÄÄLLIKKÖ POKASTU VIRASTA.
Seattle, Wash., 19 p. toukok. — Kapteeni William H. Searing, ollut Seattlen poliisilaitoksen palveluksessa 20 vuotta, nimettiin tänään poliisipäälliköksi. Entisen poliisipäällikön Joel F. Warrenin ero aiheutuu hänen ja pormestari Caldwellin välisistä kireistä suhteista.

Georgian demokraatit ovat kapinallisia

Atlanta, Ga., 19 p. toukok. — Valtion demokraattipuolueen konventiosissa täällä hyväksyttiin päätöslause, jossa ehdottomasti vastustetaan presidentti Wilsonin kansainliittoa. Myöskin hyväksyttiin päätöslauseita, joissa vaaditaan täyttä puhepainoa ja kokontumisvapautta sekä kaikkien sota-aikeisten sotolakiin, kuten vakoilulain, kapitaliakien ja värväyslakien kumoamista.

Konventiosissa oli ratkaiseva tekijänä Thomas E. Watsonin kannattajat. Äskeisissä presidentinehdokkaan primaryvaaleissa Watson oli vähällä voittoa Hoke Smithin nykyisen hallituksen tukijana. Watsonin voimala useina vaaleissa oli lause: "Vapauttaa Debs vankilasta."

PUNAISTEN TOIMINTA IDÄN MAILLA

Saa Englannin hallitusviranomaiset kovasti hermostumaan

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., May 20, 1920, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)
Lontoo, toukok. 20 p. — Englannin edustajat siinä komissionissa, jonka ylin taloudellinen neuvosto on nimittänyt pitämään neuvotteluja täällä Venäjän kooperatiivisten yhdistysten edustajien kanssa, tulevat vaatimaan venäläisiä hyväksymään sangen ankarat ehdot, ennenkuin liittoa lausua suostuvat rupeamaan kauppasuhteisiin Neuvosto-Venäjän kanssa.

Englannin ulkoministeriön virkailijat eivät pyri peittelemään huolestuneisuuttaan, mikä heidät on vallannut viimeaikaisten tapahtumain johdosta läheisessä Idässä, missä kontrolli näyttää nopeasti luisuvan pois sellaisista hallitusten käsistä, joiden kanssa Englannin hallitus haluaa olla tekemisissä. Tähän katsoen sanotaankin yhden ehdoista, joka tullaan Venäjän kooperatiivisten yhdistysten edustajille esittämään, olevan, että bolshevikkien on lopetettava kaikenlainen toiminta, niinhyyin militaarinen kuin aatteiden levittämistoimintakin, läheisen Idän valtioissa.

Melkein samaan aikaan kun Venäjän kooperatiivisten yhdistysten edustajat saapuivat tänne, tuli Bakusta tieto, että bolshevikit eivät ainoastaan ole pidättäneet Englannin alamaista siellä, vaan ovat pakottaneet heidät vielä työskentelemäänkin. Nämä viimeksi tulleet tiedot Venäjällä olevien brittiläisten kohtelusta tekevät Venäjän kooperatiivisten yhdistysten edustajien toiminnan täällä vaikeammaksi kuin sen ensin otaksuttuun olevan.

Englannin edustajat tulevat myöskin vaatimaan, että Englannin hallitukselle on annettava enemmän tietoja Venäjällä olevista englantilaisista sotavangeista kuin tähän mennessä on annettu ja että heidän takaisin kotimaahansa kulettamisesta on pidettävä entistä parempaa huolta. Edelleen Englannin edustajat tulevat vaatimaan tarkkoja tietoja kahdesta englantilaisesta upseerista, joista viimeksi saatiin tietoja joku aika sitte etelä-Venäjältä.

Lakko Great Fallsissa, Mont.

Great Falls, Mont., 19 p. toukok. — Kolmesataa työmiestä teki lakon tänään Great Fallsissa, vaaten \$5 päiväpalkkaa. Tarjous \$5.50 päiväpalkasta hyljättiin.

SOKERIN HINTA KOHOAA ENGLANNISSAKIN.

Lontoo, toukok. 20 p. — Sokerin hinta vastikään kohotettiin 25 senttiin nautalta ja sen ennustetaan piakkoon kohoavan 36 senttiin nautalta. Vuoden aikana tuotettiin maahan sokeria 1,250,000 tonnia ja siitä maksettiin 2 puntaa 14 shillinkiä 100 nautalta. Myytessä siitä on kuitenkin otettu lähes kolme kertaa enemmän eli 6 puntaa 10 shillinkiä 100 nautalta. Suuret määrät sokeria sanotaan olevan keinotellajain käsissä ja tämä on synnyttänyt paljon tyytymättömyyttä kansan keskuudessa.

Vuoden 1919 lakot maksoivat kaksi biljoonaa dollaria

New York, 19 p. toukok. — Epätavallinen luettelo vuoden 1919 lakoista osoittaa suoranaisesti tappion olevan \$2,000,000,000, ilmoti New Yorkissa sijaitsevan Guaranty Trust Co:n varapresidentti Francis H. Sisson Kansallisen Tehtailijainliiton kokouksessa. Sissonin numeron mukaan teollisuuskärsimä tappio oli \$1,250,000,000 ja työläisten tappio palkoissa \$750,000,000.

VIERAILU PALMERIN TYKÖNÄ

Sosialistipuolueen komitea on vaatinut oikeutta valtiollisille vangeille

Washington. — Yhden tunnin ja 20 minuutin ajan ylisyyttäjä Palmer viime perjantaina kuunteli Sosialistipuolueen komiteaa, joka vetosi "kaikkien poliittisten vankien vapauttamiseen, näiden mukana Eugene V. Debsin, puolueen presidentinehdokkaan.

Palmer näki olevan syvästi kiintynyt ja antoi audienssilleen sellaisen vaikutelman, kuin olisi Wilsonin hallitus onnellinen voidessaan vapauttaa kaikki, jotka se oli vankilaan sulkenut, jos se voitaisiin tehdä ilman, että hallitus sen kautta tunnustaisi syyllisyytensä. Ylisyyttäjä näki olevan arka oikeuslaitosten maista, sanon sen heittävä ehkä ikävän varjon oikeuslaitoksia kohtaan, jos toimeenpaneva valta vapauttisi ne, jotka oikeuslaitokset laillisessa järjestyksessä oli sulkenut vankilaan.

Memorandum luettiin.

Seymour Stedman, Sosialistipuolueen ehdokas vara-presidentiksi, George R. Roewer, Bostonista; Edward Henry, Indianasta; Midge P. Stevens, Terre Hautesta, Debsin kotikaupungista, ja Freda Hogan, Oklahomasta, muodostivat komitean. Roewer toimi ryhmän puhemiehenä ja alkoi vetoomuksensa lukemalla lääneen Sosialistipuolueen memorandumin, jossa vaadittiin kaikkien miesten ja naisten vapauttamista, jotka vangittiin mielipiteidensä takia.

Roewerin jälkeen puhui Stedman, joka kertoi ne lainopilliset tekijät, mikä sisältyivät hallituksen näennäiseen aikomukseen pitää poliittiset protestantit vankueudessa senkin jälkeen kun kaikki toiset sotaan osallistuneet hallitukset olivat jo vapauttaneet valtiolliset arvostelijansa. Viitaten erikoisesti Debsin juttuun, Stedman huomautti, että muidenkin kuin sosialistien keskuudessa on vallalla mielipide, että tämä suuri ja rakastettu työväen esitaistelija saa enemmän ääniä vankilan muurien sisällä ollessaan kuin ulkopuolella.

Olisi halunnut anteeksipyyntöjä.

Palmer loi katseen sivulle armahduslakimieheensä kuullessaan nämä sanat. Hän tuntui kuulleensa nämä väitökset ennenkin, eikä näkynyt pitävän niitä miellyttävänä eikä epäjohtomuuksina. Takahuoneessa oli ryhmä liikkuvien kuvien ottajia, jotka olivat pyytäneet tilaisuutta ottaa kuvia tapauksesta, mutta joilta se oli kielletty kai siinä mielessä, että tämä ei tulisi olemaan ainoa tilaisuus lautaan.

Palmerin komitealle tekemät kysymykset paljastivat joka käänneessä hallituksen jäyvän nään saada anteeksipyyntöjä armahdusten pohjaksi. Kun komitea myösi, että vakoilulain uhrin olivat kaikki tuomittu laillisessa järjestyksessä ja muodollisesti havaittu syyllisiksi. Palmer kysyi Stedmanilta miksi anjot, jotka uskovat lailliseen järjestykseen, eivät ota seuraavaa säännöllistä askelta ja tee muodollista armonomusta, niinkuin laissa määrätään.

Ei armoa, vaan oikeutta.

Vastauksena Stedman selitti uudelleen amnestian ja armahduksen erotuksen. Amnestia hän selitti, oli vallanpitäjien muodollinen tunnustus, että kriisi ei enää vallitse, minkä aikana oli pidetty epäturvallista salla kansalaisten käyttäjä arvosteluaikeuksiansa, ja se tarkoittaa täysin vapauksien palauttamista niille, joita vapaudet oletetun poikkeustilanteen aikana oli riistetty. Armahdukseen taas sisältyi nöyryyttävä tunnustus vankien puolelta, että he olivat tehneet väärin, kun he olivat riippuneet kiinni vakaumuksissaan ja toimineet vakaumuksensa mukaisesti. Komitean jäsenet olivat huomaavinaan, että Palmerin mielen järkytti ensi kerran käsityksen

BOLSHEVIKIT OVAT VALLOTTANEET KIEVIN TAKAISIN PUOLALAISILTA KIIVAAN TAISTELUN JÄLESTÄ

Punainen armeija on alottanut yleisen hyökkäyksen puolalaisia joukkoja vastaan 50 englannin peninkulman rintamalla

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., May 20, 1920, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

(Sähkösanomalehti)
Lontoo, toukok. 20 p. — Moskovasta tiedotetaan: Punaiset joukot ovat alottaneet yleisen hyökkäyksen puolalaisia vastaan viidenkymmenen engl-peninkulman rintamalla. Polotskin ja Lepelin välillä. Punaiset joukot mursivat puolalaisten rintaman toukokuun 14 päivänä.

(Sähkösanomalehti)
Lontoo, toukok. 20 p. — Venäjän punaiset joukot ovat edenneet 30 engl-peninkulmaa Vitebskin länsipuolella ja valloittaneet Polotskin, kerrotaan Moskovasta tulleessa tiedonannossa.

(Sähkösanomalehti)
Lontoo, toukok. 20 p. — Puolalaiset sotaministeriöstä annettussa virallisessa lausunnossa, joka saapui tänne sähköteitse eilen iltapäivällä, sanotaan Ukrainan rintamalla olevien puolalaisten joukkojen olleen pakotettuja perääntymään uusiin aseisiin. Bolshevikkien kerrotaan valloittaneen takaisin puolalaisilta Ukrainan pääkaupungin Kievin.

Lontoo, toukok. 19 p. — Bolshevikit ovat saavuttaneet huomattavia voittoja puolalaisista mennessään Väinä-joen poikki Polotskissa, Vitebskin kuvernementissä, kerrotaan tänne Moskovasta tulleessa virallisessa tiedonannossa. Puolalaiset olivat pakotettuja perääntymään, sanotaan tuossa tiedonannossa, ja asukkaat ottivat iloisin mielin vastaan punaiset joukot.

TUOMITSEVAT PUOLAN MENETTELYÄ.

Lontoo, toukok. 20 p. — Työväenjohtajat ovat täällä antaneet manifestin, jossa tuomitaa Puolan hyökkäys Neuvosto-Venäjää vastaan ja Englannin osanotto tuohon hyökkäykseen.

Lontoo, toukok. 20 p. — Täällä saatiin tänään tietää, että bolshevikkien joukkoja on laskettu maihin kolmesta toista laivasta lähellä Kaspiameren rannalla olevaa persialaista kaupunkia Enzeliä. Enzeliässä olevan varusväen ylikomentaja oli pakotettu hyväksymään bolshevikkien ehdot, koska heillä oli puolellaan ylivoima ja samana iltana brittiläiset joukot evakuoivat Enzeliä.

HOOPOT OVAT KOHTELEAITA JA RITARILLISIA

Chicago, 19 p. toukok. — Etä hoopot ovat ritarillisempia ja kohteliaampia naisille kuin rikkaat matkustajat, ja että karkeat aavikkojen asukkaat omaavat enempi hyviä tapoja kuin saloniikkearit, se on kahden indialalaisen yliopiston väkäväisvakuus, johon he pääsivät "pommalluon" 18 kuukautta Lännen valtioissa. Tytöt olivat länttä kiertäessään hankineet elatusensa yhdellä ja toisella karkealla työllä ja tulleet sillä ajalla kohtuun niin hoopojen kuin herojen kanssa. "Hoopot olivat ainu gentlemenneja, kun taas rikkaat miestenmatkustajat alati pyrkivät tungetteleviksi," sanoi toinen tytöistä, neiti Hazel Gage, La Grangesta, Ind.

Amerikan vientikauppa on vähentynyt suuresti

Washington, D. C., 20 p. toukok. — Kauppadepartmentista ilmoitetaan viennin Yhdysvalloista huhtikuun ajalla vähentyneen 135,000,000 dollarilla verrattuna maaliskuun viintiin. Tuonti väheni 30,000,000 dollarilla.
Dublin, toukok. 20 p. — "Evening Telegraph" tietää kertoa, että useat Sinn Fein-yhdistykseen kuuluvat parlamentin jäsenet ovat saaneet kirjeen, jossa sanotaan: "Silmä silmästä, hampaat hampaasta; siis myöskin henki hengestä."